

248888

Despărțământul Alba-Iulia al „Astrei“.

10 ani de activitate culturală în județul Alba.

BCU Cluj - Biblioteca Universitară Cluj

Dare de seamă,

întocmită de:

LEONTE OPRÎȘ

secr. desp.

Tip. Sabin Solomon Alba-Iulia

Comitetul despărțământului Alba-Iulia

între anii 1919—1930

Episcop Ioan Teculescu	președinte dela	1919—1922
Director Ioan Sandu	„ „	1925—1930
Protopop Ilie Magda	vicepreședinte „	1925—1930
Adv. Zaharie Muntean	secretar între anii	1919—1924
Prof. Horia Teculescu,	„ „ „	1925—1926
Preot Silviu Hățegan	„ în	1926
Prof. Leonte Opris	„ între anii	1927—1930
Perceptor Ilarie Cacovean	cassar	1925—1926
Prof. Cornel Andrea	„	1926—1930

Membrii în comitet :

Protopop Vasile Urzică	
„ Florian Rusan	
Advocat Dr. Ioan Pop	
„ Dr. Camil Velican	
„ Dr. Atanase Mârza	
Medic Dr. Cornel Dărămuș	
„ Dr. Dominic Medrea	
Preot Francisc Boțan Bărăbanț	
„ Iosif Pop, Galtiu între anii 1925—1926	
„ Ioan Stroia, Șard „ „ „ „	
„ Ioan Popa, Bucerdeavinoasă,, „ „	
Învățător Ioan Medrea, Țalna „ „	
Judecător Dr. Rubin Patița „ „	
Director de bancă Gavril Crișan	
Secretar la primărie Ioan Pușcariu	
Preot Vasile Bran, Drâmbar	
Protopop Virgil Hățegan, Șeușa	
„ Alexandru Baba	
Învățător Ioan Gligorescu	

10 ani de activitate culturală în jud. Alba

A face o dare de seamă asupra activității „Astrei” desfășurate în județul Alba din partea despărțămintelor, ce le are, socotim, că nu este numai o dorință laudabilă a publicului, ci și o datorință a conducătorilor „Astrei” din acest județ, mai mult decât istoric, fiind doar Alba-Iulia, simbolul Unirii tuturor Românilor. Cu atât mai vârtos credem, că nu facem un lucru nefolositor și zadarnic, deoarece 10 ani sunt o etapă, la care e dator să se oprească un moment oricare muncitor conștient spre a vedea în drumul parcurs greutățile ce i s'au pus în cale, sau împrejurările, cari l-au favorizat. Numai în modul acesta își va putea croi pe viitor un nou plan de acțiune, care-i va răuși să-l și ducă în îndeplinire.

În timpul de după războiul întregirii neamului „Astra” abia a putut să-și strângă câțiva muncitori credincioși și statornici, căci fie evenimentele politice, fie chestiunile naționale, economice, administrative și de organizare i-au împrăștiat în diferite părți și la ocupațiuni deosebite pe membrii ei de altădată, devotați acestei instituțiuni sfinte cu tot sufletul și energia bărbătească, de care dispuneau.

Județul Alba și mai ales orașul Alba-Iulia au fost silite să-și înroleze fii bravi și distinși la diferite alte ocupațiuni, rămânând misiunea culturală în sarcina corpului didactic și-a preoților, pe umerii cărora s'au purtat și 'n trecut mai toate îndeletnicirile culturale.

Trec peste evenimentele de importanță epocală, petrecute în acest județ și cu deosebire în acest Meca al românismului, las la o parte greutățile pricinuite de înlocuirea administrației vechi, care și-a avut centrul de activitate cu deosebire în orașele și ținutul Albei și mă voiu restrânge exclusiv la ceea ce a făcut „Astra” prin muncitorii și prietenii ei pentru cultura românului de aici, în anii de după război.

În privința aceasta putem spune, fără a călca legile modestiei, că 'n Alba-Iulia și jur s'a lucrat mulțumitor în acești 10 ani, însă s'a lucrat în tăcere și cu sânguință.

A lucra în tăcere pare a fi tot una cu o lucrare de puțină însemnătate, dacă nu chiar o amorțială de osândit. Dar mai înseamnă și altceva. Sunt oameni, cari vreau să impună prin munca, ce o desvoaltă, iar nu prin propaganda, ce și-o fac, ori le-o fac cei din jur. Atari bărbați muncesc în tăcere, fără reclamă și dacă sunt siliți a da la lumină activitatea desfășurată, pare că nu le vine bine. Cred a-și fi făcut numai datoria și nu un lucru, care iasă din cadrul datorințelor obicinuite. Deaceea nu e mirare, că în Alba-Iulia și jur se desvoaltă o muncă intenză din partea despărțământului „Astra“, Alba-Iulia, din care apar abia crâmpieie ici colo în câte un ziar, din când în când.

Activitatea culturală din acești 10 ani variază după ținutul și timpul în care s'a desfășurat, constând din conferințe la orașe pentru intelectuali și meseriași, iar la sate din cuvântări religioase, prelegeri populare cu subiecte economice, culturale, medicale, financiare, istorice și naționale.

Când piedecile, ce stăteau în calea bunei funcționări a școlilor noastre au fost delăturate în bună parte, învățătorii în cercurile culturale, preoțimea ortodoxă în conferințele religioase, preoțimea gr. catolică în exercițiile spirituale și profesorii în organizațiile cercetășești și toți la olaltă strângându-și rândurile în cadrele „Astrei“ iau contactul cu satele prăznuind împreună zilele mari de sărbătoare națională și împărăștiind binefacerile cărții cu graiul viu sau întemeiând biblioteci populare sub egida școlii sau a bisericii ori a „Astrei“.

Unele centre și chiar comune fruntașe pun bază fondurilor necesare sau ridică chiar monumente strălucite eroilor căzuți pe câmpul de luptă, cum se pot vedea în Cioara, Șard, Micești etc. Altele cred să eternizeze momente însemnate din trecut, cum a făcut Aiudul, care la Mirislău a ridicat eroilor lui Mihai o cruce, ce-și așteaptă numai de pe o zi pe alta desvălirea și binecuvântarea ei. Pentru ajutorarea efectivă a țăranului s'au întemeiat și cu concursul „Astrei“ în vreo 25 comune cooperative de credit sau bănci populare și obștii sătești pentru cumpărarea de pământ dela mării moșieri ori s'au făcut cooperative pentru explotarea de păduri și de consum.

În special în orașul încoronării s'a lucrat la organizarea meserieșilor și strângerea obiectelor arheologice, ca împreună cu cele adunate în decursul anilor trecuți să se formeze adevăratul muzeu al orașului cu origine atât de veche.

Mai ales în acești din urmă 3 ani s'a desvoltat munca cea mai intensivă, căci pe lângă mulțimea conferințelor în aproape toate centrele județului s'au ținut cursuri serale pentru meseriași, iar în anul trecut s'au împărțit în circa 12 comune peste 100 altoi și cu sprijinul dlui Dr. Ioan Pop s'a făcut un grilaj în jurul celulei lui Horia. Înainte de-a trece la expunerea amănunțită a activității despărțămintelor ținem de-o plăcută datorință a mulțimi tuturor acelor persoane sau societăți, cari fie cu bani, fie cu sprijinul moral au contribuit la promovarea intereselor „Astrei”.

În deosebi mulțumim prefectilor, cari s'au perândat la cârma acestui județ, cari prin subvenția acordată au dat posibilitate despărțământului de-a se putea organiza.

Deasemenea Primăria orașului Alba-Iulia, socotind a fi o datorință patriotică, a contribuit cu o sumă însemnată la punerea unei temelii solide despărțământului și-a oferit Sala Caragiale pentru conf. „Astrei”. Mulțumim dlui V. Constantinescu, preș. tribunalului, care în câteva rânduri lipsindu-ne sala ne-a permis ținerea conferințelor în localul Palatului de justiție. Cu aceeași recunoștință suntem față de Banca „Transilvania”, care în anul 1928 ne-a oferit o sală a cafenelei Dacia pentru conferințele Extensiunii Universitare.

Spre a complecta seria celor îndreptățiți la recunoștința „Astrei” amintim armata, în deosebi pe comandantii Garnizoanei Alba-Iulia, între cari loc de frunte ocupă dl. Gen. Stănescu, col. Colbazi, col. Ivașcu și col. Georgescu dela artilerie cari atât la mutarea obiectelor Muzeului Arheologic și așezarea lor, cât și la transportul pietrilor destinate grilajului din jurul celulei lui Horia ni-au dat cel mai însemnat sprijin, ce ni l-au putut da.

În urmă mulțumim tuturor conferențiarilor, cari au ținut conferințe pentru intelectuali sau prelegeri populare, în cadrele „Astrei”. Astfel în locul întâi mulțumim Extensiunii Universitare din Cluj, care necruțând timp, nici osteneală, ba nici sănătate, cum a fost cazul prof. G. Mateescu, care bolnav fiind a alergat ca și alții totdeauna cu bucurie în centrele mai însemnate ale județului Alba. Mulțumim prof. C. Economu, V. Cucuiu, și I. Bucerzan, cari împreună cu secretarul desp. au ținut cursuri serale pentru meseriași. Profesorilor dela liceul Mihai-Viteazul, medicilor Medrea și locot. med. Nicolicea, preoților noștri, corpului didactic dela Școala de Comerț, școala primară și tuturor conferențiarilor cu Dr. R. Boca, notar public împreună le păstrăm o adâncă recunoștință, rugându-i și pentru viitor

de binevoitorul concurs, ca astfel județul nostru să ocupe pe teren cultural dacă nu primul loc, cel puțin un loc vrednic de importanța istorică și politică, ce-a arătat-o întotdeauna.

În cele următoare se va expune activitatea despărțămintelor pe cât e posibil după ani și localitate, care se rezumă în următoarele:

1. Alba-Iulia.

În anul 1920, s'au ținut următoarele conferințe și prelegeri parte în Alba-Iulia, parte în satele dimprejur: Dl. profesor Horia Teculescu a vorbit în mai multe conferințe despre scriitorii: Delavrancea, Coșbuc, Cerna, Codreanu și A. Mureșanu. Dl. profesor Zefleanu a ținut 2 conferințe asupra reformei agrare; dl. profesor Opreș a vorbit despre „Probleme culturale la Români”; tot aceasta temă a tratat-o și dl. profesor Cucuiu; iar decedatul A. Pipoș a vorbit despre învățămintele războiului.

În anul 1921 a tratat în mai multe conferințe dl. profesor Opreș Poezia Poporană, iar dl. profesor Achim despre Arta Industrială.

În anul 1922: a ținut mai multe conferințe dl. Leonte Opreș vorbind despre orașul Alba-Iulia; dl. profesor Achim despre Arta Tărănească; dl. Horia Teculescu despre Iubirea lui Eminescu; dl. Ena Zeflean despre Inceputurile Creștinismului. — toate aceste conferințe s'au ținut în orașul Alba-Iulia. Afară de aceasta au ținut fiecare mai multe prelegeri în satele din jur dnii profesori C. Andrea V. Cucuiu, L. Opreș și L. Muntean.

În anul 1923: a vorbit dl. director în Alba-Iulia Sandu despre însemnătatea zilei de 1 Decembrie 1918; dl. profesor Chanier despre E. Renan; dl. Horia Teculescu despre Poezia Filozofică. Tot în acest an au ținut la sate: dl. C. Andrea 2 conferințe, dl. director Sandu 3 conferințe, dl. V. Cucuiu 2 conferințe și dl. profesor L. Muntean 2 conferințe.

În anul 1924: dl. H. Teculescu a ținut o conferință cu titlu: Scriitorii ca luptători pt. unirea neamului; dl. E. Zeflean despre „Nașterea lui Christ în lumina științei”; Dr. R. Boca despre „Probleme de drept”; dl. director I. Sandu despre Cantemir; dl. N. Petrescu, conferențiar la Univ. din București despre „Educația Socială”; dl. H. Teculescu despre Teatrul lui Ibsen; dl. director I. Sandu despre Însemnătatea zilei de 24 Ianuarie; dl. H. Teculescu despre Nicolae Iorga și Unitatea Neamului.

Afară de această propagandă culturală au mai înființat dnii profesori Babeș, Reit și Vlad biblioteci în diferite sate din jurul A. Iuliei.

În 1925 ținând-se adunarea generală a desp. „Astrei la 23 Apr. în Cricău s'a ales comitetul mult dorit în frunte cu directorul liceului Ioan Sandu ca președinte, Horia Teculescu profesor ca secretar, preot Ilie Magda vpreședinte, șef perceptor, Ilarie Cacovean casier și membrii în comitet: Gh. Muncușiu preot în Cricău, Vasile Urzică protopop gr. cat. Alba-Iulia, Florian Rusan preot, Dr. Cornel Dărămuș medic, Dr. Rubin Pațiția judecător, Dr. Ioan Pop adv., Dr. Camil Velican adv, Dr. Zah. Muntean adv., Dr. Dominic Medrea medic, Dr. Atanasiu Mârza adv., Gavrilă Crișan dir. de bancă Ioan Stroia preot în Șard, Francisc Boțan preot Bărabanț, Iosif Pop preot Găltiu, Ioan Popa preot Bucerdea vinoasă, Ioan Medrea învățător Țalna și Leonte Opreș profesor. Despărțământul astfel reorganizat începe desfășurarea unui program de muncă în satele din jur. Chiar în 27 April a ținut preș. I. Sandu la Cricău o conferință despre trecutul acestei comune.

Între timp urmează conform statutelor noi ale Astrei o subîmpărțire a desp. Alba Iulia în 9 despărțăminte de plasă, rămânând cel din Alba-Iulia să fie totodată și despărțământul județean.

Astfel comitetul prin trecerea unor membrii în cadrele despărțămintelor nou înființate ca Teiuș, Ighiu, Vințui de jos, Zlatna a trebuit reorganizat, completându-se în adunarea generală din 21 Dec. 1925 în modul următor: în locul d-lui prof. Horia Teculescu trecut la Sighișoara a fost ales secretar dl. Silviu Hățegan preot Ciugud, în locul dl. Ilarie Cacovean a fost ales dl. prof. Cornel Andrea de casier, apoi dl. protopop Alexandru Baba de controlor, Ioan Gligorescu învățător de bibliotecar, Ioan Pușcariu econom, iar Virgil Hățegan preot în Șeușa și Vasilie Bran preot în Drâmbar membrii în comitet.

În Oct. 1926 dimisionând dl. Silviu Hățegan a fost ales secretar dl. prof. Leonte Opreș, când începe o intență propagandă culturală atât în oraș, cât și în jur.

Ciclul de conferințe ținute în oraș: „Luptele Românilor tru unitate“ de min. Chirculescu „3/15 Mai 1848“ Sandu; „Despre educație“ — prof. Vâlsan; „Albei Iulia“ — prof. On. Ghibu; „Patriot“ Bărbat; „Influențe române asupra Slavice cația și cultură“ — prof. Capidan; unitatea neamului“ — prof. H. Tecule rime“ — Ioan Sandu director; „Ziue

„10 Mai“ — Virgil Cucui. S'a reprezentat piesa : O scrisoare pierdută de elevii liceului M. Vit. sub conducerea prof. Teculescu în Sebeș, Aiud, Zlatna și Alba-Iulia.

Conferințe ținute la sate, Drâmbar : „Pilda unei comune frunțase“ — protop. V. Urzică ; Șard : „A. Iancu“, Eugen Mera ; și „îngrijirea sănătății“ — R. Boca ; Bărăbaș : Puterea credinții — preot Ilie Magda ; Șard : „Figuri din trecutul nostru“ ; Cricău și Partoș : „Măgărerile naturii“ — prof. Lucian Muntean ; Bărăbaș : „Unitatea neamului și Mihai Viteazul“ — dir. I. Sandu ; „Răspândirea cărții“ — prof. Horia Teculescu ; Oarda de jos : „Să urmăm pe Hristos“ — prof. C. Andrea ; Feneș și Galați : „Invățăture din Biblie“ — prof. I. Reit ; Șard : „Dragostea de țară de prof. H. Teculescu și prof. L. Opreș, 14 conferințe în satele din jur cu subiecte economice și culturale.

În anul 1926—27 s'au ținut conferințe în Bărăbaș, Ciugud, Drâmbar, Limba, Micești și Oarda de jos de către dnii : I. Sandu, Ilie Magda, Dr. Dominic Medrea, L. Opreș, Al. Baba și I. Dumitrescu.

Conferințe în oraș pe anul 1927—28 : „1 Dec. 1918“ — prof. Leonte Opreș ; „Poezia engleză“ — prof. univ. P. Grimm : „Marii bărbați ai noștri“ — dir. I. Sandu ; „Opțiunii unguri“ — adv. Dr. Zah. Muntean ; „Despre arheologie“ — G. Mateescu ; „Spătarul Nic. Milescu“ — prof. univ. Dr. N. Drăgan ; „Progresele chimiei moderne“ — prof. univ. Gh. Pamfil ; „Invățăture creștine“ — protopop Al. Baba : „Despre testament“ — notar public Dr. R. Boca ; „Boalele venerice“ — Medic Dr. Dom. Medrea ; „Bugetul“ — prof. L. Opreș ; „Poezii noștri“ — prof. C. Economu ; „Ioana de Arc“ — prof. univ. C. Marinescu ; „Arta națională în Ardeal“ — prof. univ. dr. Coriolan Petran ; „Gurile Dunării“ — prof. univ. dr. V. Meruțiu ; „Pomăritul și legumăritul“ — inspector silvic Aurel Cosciuc ; „Crisa morală și creștinismul“ — prof. academiei teol. dr. Augustin Tătar : „Voturile strămoșilor pentru libertate“ — prof. Ioan Codrea ; „Falinismul și creștinismul“ — prof. ac. teol. dr. Aug. Popa ; Misionarismul creștin — prof. ac. teol. dr. Grigorie Cristescu.

Conferințe ținute în comune : Oarda de sus ; „Mihai Viteazul“ ; L. Opreș : „Reforma agrară“ și „Mihai Viteazul“ ; Cucui : „Urme romane“ ; C. Dumitrescu : Oarda de jos : L. Opreș — „Bugetul și starea economică“ ; Economu : „Poezii Alexandri și Coșbuc“ ; „Măgărerile naturii“ ; „Valutei“, „Impozitele“ și „Sfatul de

pace al țărilor“ : C. Dumitrescu : „Doinele române“ ; prof. S. Rășinar : „Folosul Cooperativelor“ ; I. Codrea : „Reforma agrară“ ; Drâmbar : prof. Tr. Achim : „Caracterul poporului român“ ; I. Codrea : „Luptele pentru libertate“ ; L. Opreș : „Scaunul de judecată între țări“ și „Moneta de hârtie“. Șeșu : I. Codrea : „Cultura unui popor“ ; Tr. Achim : „Arta națională“ ; L. Opreș : „Prețul leului“. In Limba : I. Codrea : „Folosul cărții și reforma agrară la strămoșii noștri“ ; L. Opreș : „Sfaturile de pace ale țărilor“. Pâcliș : prof. L. Muntean : „Armonia dintre clasele sociale“ ; L. Opreș : „Marea și mica proprietate“.

Anul 1927—28

Desp. constă din 16 comune și are 5 biblioteci populare.

Secretarul desp. dl. L. Opreș a cercetat pe toți președinții despărțămintelor de plasă din județ, invitându-i să desvoalte o activitate mai rodnică în anul acesta.

1. Astfel în *Abrud* luând contactul cu dl. președ. Dr. C. David, deputat și cu membrii comitetului dir. Ioan Micu, vice-președ., Petru Popovici protopop ort., Iuliu Suciuc preot gr.-cat., Ioan Simulescu dir. șc. prim., i s'a promis din partea tuturor și îndeosebi a a dlui președ., că se vor ținea conferințe în *Abrud* și jur. S'a pus în vedere vice-președintelui, ca în absența președintelui, ocupat cu demnitatea de deputat să conducă comitetul și întrucât i s'ar pune piedici în cale de orice natură, să se facă o reorganizare a despărțământului.

2. Desp. *Aiud*, fiindu-i președintele ocupat cu prefectura și în lipsa unui secretar destoinic, a stagnat, neorganizând nici conferințele Extenziunii Universitare din Cluj.

3. Președintele desp. *Ocna-Mureș*, dl. deputat Dr. I. Rîșca a lucrat mai mult pentru meseriașii din localitate, în fruntea cărora se alia.

4. In schimb desp. *Ighiu*, reorganizat prin dl. Leonte Opreș sub conducerea actualului președinte P. Circo a ținut 9 conf. în centru și 2 în Șard.

5. Deasemenea desp. *Teiuș*, în lipsa președintelui decedat și a vice-președintelui demisionat și-a ales în adunarea generală, convocată de secr. desp. Alba-Iulia, pe dl. Iosif Pop preot, Galtiu de președinte și Vasile Cruia preot Teiuș, vice-președinte, a organizat în Teiuș 6 conf. cu intelectuali din Alba-Iulia și Teiuș și în jur.

6. *Vințul de jos* pentru care se emise ideea desființării, având comune puține și împrăștiate, în legătură cu cercul învățătorilor și al preoților a dezvoltat o activitate frumoasă. La sediul desp. s'au ținut 3 conf., iar la adunarea generală din 22 Iunie luând parte și deleg. desp. Alba-Iulia, dl. Leonte Opriș, s'a pus bază unui fond al Monumentului Eroilor din *Vințul de jos*, pentru care scop harnicul președinte Nic. Oancea din Cioara depune muncă încordată.

7. În desp. *Zlatna* s'au trimis din Alba-Iulia 2 conferențieri.

Pe lângă aceasta desp. județean a depus o muncă încordată de-a determina societatea arheologică județeană să-și mute muzeul în localul Unirii al „Astrei” din c'ădirea încoronării, și după ce profesori și învățători s'au înscris membrii la aceea societate abia la insistența dlui insp. adm. Dr. Ioan Pop, din Alba-Iulia, și a secr. L. Opriș s'a ajuns la adunarea comitetului Soc. Arh. din 4 Maiu 1928, în care deleg. „Astrei”, L. Opriș a obținut mutarea obiectelor, cecece a și început să ducă la îndeplinire încă înainte de serbările Unirii.

La serbările „Unirii”, încă și-a avut partea de lucru.

Alba-Iulia, ca despărțământ de plasă, a organizat conferințe pentru intelectuali din Alba-Iulia cu ajutorul Extenziunii Universitare și-a profesorilor dela Academiile teologice din Blaj și Cluj, iar pentru meseriași a ținut deosebit 3 conferințe.

În comunele din jur s'au ținut mai multe conferințe, căci în cele mai depărtate, din cauza gerului, nu s'a putut străbate deocamdată.

În total s'au ținut 52 conferințe, dintre cari 2 în despărț. *Zlatna*, 9 Ighiu, 6 Teiuș, 3 *Vințul de jos*, total 20, iar în Alba-Iulia 13 și în jur 19, total în desp. Alba-Iulia 32 conferințe și anume:

Conferințe ținute în Alba-Iulia: col. Grigoriu, com. Reg. 91 inf. Alba-Iulia, „Armata română”, G. Mateescu prof. univ. Cluj, (Ext. univ.), „Bogățiile arheologice din România”, Ioan Sandu dir. lic. Alba-Iulia, „Societatea națiunilor”, Popescu P. prof. Școala sup. com. Alba-Iulia, „Radiofonia”, Onisifor Ghibu prof. univ. Cluj (Ext. univ.), „Unirea Basarabiei”, Dr. Ioan Lupaș prof. univ. Cluj (Ext. univ.), „Prăbușirea imperiului Habsburgic și 1 Dec. 1918”, Dr. Rom. Boca notar public Alba-Iulia, „Statul și funcțiunea lui”, Dr. Aug. Tătar prof. Acad. Teol. Blaj. „Ce este și ce trebuie să fie pentru oricine Hristos”, G. B. Duică prof. univ. Cluj (Ext. univ.), „Nicolae Bălcescu”, Dr. Aug. Popa prof. Acad. Teol. Blaj, „Idealul societății

de azi", Vlad. Ghidionescu prof. univ. Cluj (Ext. univ.), „Realitatea și idealul“, Vasile Urzică protopop gr. cat. Alba-Iulia, „Teatru la Români“, Dr. Ioan Vasca prof. Academia Teol. Cluj, „Educația tineretului“.

Partoș: Leonte Oprîș prof. lic. Alba-Iulia, „Cum ne-am unit“. Vasile Albu, învățător, Partoș, „Gheorghe Cârțan“, Lucian Muntean, prof. Alba-Iulia „Din trecutul nostru“ și „Viața sufletească“, Pâclișa: Vasile Albu inv. Partoș, „Vasile Lucaciu“. Partoș: Leonte Oprîș prof., „Tovărășiile“. Vasile Albu, învățător, „Vasile Lucaciu“. Micești: Ioan Bucerzan prof. șc. com. Alba-Iulia, „Greutăți financiare“, L. Oprîș, prof. „Folosul cărții“. Oarda de jos: Lucian Muntean prof., „Cultura cartofilor“ și „Stabilizare“, Ioan Trifa învățător, Alba-Iulia, „Tovărășii“, Ioan Câmpean dir. Camerei agricole Alba-Iulia, „Sfecla și trifoiul“. Oarda de sus: Leonte Oprîș prof., „Frământările de azi ale neamurilor“. Limba: L. Oprîș, „Asigurări de vite“. Drâmbar: L. Oprîș, „Biblioteci populare“. Ighiu: Leonte Oprîș prof. „Cum trebuie să muncim“, Traian Achim prof. lic. Alba-Iulia, „Arte și meserii“, Ioan Dumitru prof. șc. com. Alba-Iulia, „Impozite“, I. Bucerzan prof. șc. com. Alba-Iulia, „Despre stabilizare“, Ioan Câmpean dir. Camerei agricole Alba-Iulia, „Însămânțările de primăvară“, Petru Circo preot ort. Ighiu, „Beția“, Leonte Oprîș prof. „Tăria țării sau vatra familiară“, Ioan Goța inv. șc. prim. Alba-Iulia, „Sănătate“, L. Oprîș, „Chestia optanților“. Zlatna: Popescu P. prof. șc. com. Alba-Iulia, „Radiofonia“, Economu Const. prof. lic. Alba-Iulia, „Români de peste hotare“. Teiuș: Leonte Oprîș, „Cum se muncește în alte țări? (Germania)“, Med. căp. Dr. Stanislav Reg. 6 art., „Îngrijirea copiilor“, Const. Economu prof. lic. Alba-Iulia, „Graiul românesc“ Leonte Oprîș prof., „Bănci populare“, Dr. Răhăian, adv. Teiuș „Criminalitate în popor“, Ioan Dumitru prof. șc. com. Alba-Iulia, „Drepturi și datorii“. Bărbant: Leonte Oprîș prof. „Eroii neamului“. Șard: L. Oprîș prof., „Societăți cooperative“, Ioan Bucerzan, „Valoarea de azi a leului“. Vințul de jos: Lucian Muntean, „Din tainele naturii“, L. Oprîș, „Despre stabilizare“ și „Munca, cel mai important factor al producțiunii“.

1929—30.

Conferințe în oraș: prof. univ. P. Sergescu „50 ani de cultură românească“, prof. univ. Onis. Ghibu „O universitate în secl. XVII la Alba-Iulia“, protopop Vasile Urzică „Teatrul la Români“, prof. univ. Mihail Botez „Cultură și sănătate“, publicist Ioan Agârbiceanu

„Generația care ne trebuie“, prof. Ioan Georgescu „20 ani dela moartea lui Augustin Bunea“, prof. univ Victor Stanciu „Bogățiile Miniere“, prof. univ. Augustin Maior „Radiofonia“, președintele „Astrii“ Sibiu Dr. Preda I. „Cum trebuie să privim naționalismul și internaționalismul“, prof. univ. Alex. Lăpădat „Românii și Ungurii între 1848—1859“, medic. loc. Nicolicea „Tuberculoza din punct de vedere social“, prof. L. Opreș „Starea economică în apus“, prof. I. Bârsan „Despre asigurări“, învăț. Andreiu Floașiu „Căminurile de ucenici și dir. Ovidiu Hulea: „Gh. Coșbuc“. Prelegeri în comunele din jur: Pâclișa: L. Opreș „Bănci Poporale“ și „Starea economică în Apus“. Limba: L. Opreș „Cum se lucrează în străinătate“. Oarda de sus: L. Opreș „Aerul și apa“, învăț. P. Trifa „Suntem noi mai răi după război?“, Ighiu: prof. I. Bucerzan: Rostul Astrei“, prof. L. Opreș „Drumurile“, Teiuș: notar public Dr. Romul Boca „Organizația de stat“, L. Opreș „Pentru ce nu putem da înainte în cele economice?“, Drâmbăr: „Folosirea locurilor băltoase“, Șeușa: L. Opreș „Ce ție nu-ți place, altuia nu-i face“, Micești: medic Nicolicea „Of-tica“, Dumitra: L. Opreș „Căile de comunicație“, Hăpria: L. Opreș „Ne pândesc străinii?“, Șard: Dr. R. Boca „Starea economică la noi“, med. Nicolicea „Cum să ne apărăm de boale“, L. Opreș „Cultura pomilor“, Ighiu: medic Nicolicea „Aerul și apa dau sănătate omului“, L. Opreș „Vatra familiară“, Bărabanț: Dr. R. Boca „Legătura între agricultură și comerț“ L. Opreș „Cooperativele de credit“, Meleș, medic Nicolicea „Răspânditorii boalelor“, L. Opreș „Respectul față de averea altuia“, Tăuți: Dr. R. Boca „Cum să se îngrijească țările agricole față de cele industriale“, Micești: L. Opreș „Starea materială a țaranului din Elveția și la noi“, Abrud: L. Opreș „Trebuie lucrat cuminte tot locșorul“, Tăuți: med. Nicolicea „Îngrijirea copiilor mici“ L. Opreș „Respectarea poruncii a șaptea“, Vințul de jos: Dr. R. Boca „Legătura între import și export“, med. Nicolicea „Oltirea contra tuberculozei“. Henig: prof. V. Cucușiu „Ținuturile locuite de români“, Dr. R. Boca „In ce stă prosperitatea agricolă?“, Vințul de jos. L. Opreș „Despre asociațiune“, Străja; med. Nicolicea „Igienă satelor“, L. Opreș „Bunăstarea economică“, Hăpria: Med. Nicolicea „Boalele lipicioase“, L. Opreș „Să îndrăgim cartea“, Dr. R. Boca „Țara merge înainte“, Galtiu: med. Nicolicea „Îngrijirea locuinței și-a trupului, alungă boalele“, L. Opreș „Băncile populare“, Coșlariu: med. Nicolicea „Cum ne putem apăra contra tuberculozei“, Sântimbru: L. Opreș „Astra“, med. Nicolicea „Să ne îngrijim sănătatea și Dr. R.

Boca „Organizarea vinderii cerealelor“ Galtiu: Dr. R. Boca „Despre Asociațiune.

În total 64, și anume: 14 conferințe pentru intelectuali, 3 conf. pentru meseriași, 47 prelegeri populare, dintre cari 8 ținute în sedii despartăminte, restul în celelalte comune. S'au împărțit gratuit: 50 calendare ale „Astrei“ pe 1929 și s'au înființat 2 biblioteci populare în Hăpria și Păclișa. Despartămintele de plasă mai fruntașe au avut conferențieri dela Extenziunea Universitară, sau intelectuali din loc împreună cu militarii au făcut un ciclu de conferințe cum a fost cazul la Aiud. Celelalte despartăminte pare că și-au amânat activitatea pentru zile mai bune, deși tocmai azi mai mult ca ori când se simte nevoia unei lucrări sincere și intenze din partea intelectualilor la sate.

Cum cercurile învățătorilor n'au funcționat anul acesta, singur cuvântul „Astrei“ a răsunat pretutindeni în anul 1929—30.

S'au împărțit pomi grațiuți în 11 comune câte 10 pomi la câte 5 țărani săraci și străduitori în ale pomăritului din Partoș, Oarda de jos, Oarda de sus, Limba, Drâmbar, Șeușa, Bărăbanț, Hăpria, Micești, Șard și Herig, total 110 pomi. Indemnații de aceasta încurajare țărani și-au cumpărat și ei pomi așa cât numai în comuna Micești s'au sădit anul acesta peste 200 pomi.

Crezând, că servește idea națională despartământul a autorizat pe fotografii E. Mârza din Alba-Iulia să vândă sub egida „Astrei“ tablouri în legătură cu adunarea dela 1 Dec. 1918 și cu Serbările lui Avram Iancu.

Asupra „Muzeului Unirii“ al Astrei aranjat și inventariat de prof. L. Opreș în anul 1929—30 va face o dare de seamă separată, încreștându-se aici faptul, că s'au procurat noi obiecte arheologice, aflate în Alba-Iulia și M. Portuș.

Numărul membrilor a rămas acelaș. Ajutoare nu s'au primit din nici o parte. Cinematografele „Astra“ și „Urania“ ale Astrei și-au încetat funcțiunea așa că despartământul e lipsit și de acest modest izvor de venit.

S'a avut în vedere ca comunelor județului Alba, care 'ncontinuu e frământat de valurile politice să li-se dea prilej cât mai des s'asculte pe cuvântătorii „Astrei“.

Conferențieri străini au fost primiți și prezentați publicului de președinte și secretar aducându-li-se mulțumita cuvenită pentru oste-neala depusă.

Abrud.

Desp. Abrud reorganizat în 1922 alege director pe dl Dr. Candin David, care funcționează și'n prezent. S'a ocupat cu aranjarea casei lui A. Iancu, și aducerea în stare de funcționare a bibliotecilor populare. În 1923 a luat parte însemnată la organizarea serbărilor centenarului Avram Iancu. În anii următori unii membrii ai comitetului ocupați în altă parte, răspândirea culturii a rămas mai mult în sarcina membrilor corpului didactic, împedecați altfel și aceștia prin schimbarea atât de deasă a caracterului școalelor de acolo. Cu toate acestea dir. Ioan Micu ajutat de profesori și învățători având și concursul elevilor cutreeră câteva sate și pun bază unui fond pentru monumentul Avram Iancu și aranjează un muzeu în locul școlii.

În anul trecut pare a se fi sistat orice activitate culturală. la sate și lipsindu-ne datele ne vine a crede, că nici în centru nu s'a activat mai intenț. În general putem afirma, că starea aceasta nu pare a fi potrivită firei atât de vioaie și entuziaste a Abrudenilor.

Desp. Aiud.

În 1922-23 desp. se împarte în două și anume: Aiud și Teiuș. În Aiud se organizează un ciclu de 12 conferințe ținute de dl director Ovidiu Hulea despre „Octavian Goga” și „Ardealul în cultura și dezvoltarea neamului”, prof. Eugen Hulea „Intemeierea Principatelor și Teoria materialistă a istoriei”, prof. Vicențiu Ardelean „Naționalismul” și „Omul genial”, prof. Alex. Sighișorean „Învățământul român în școlile primare”, Octavian Lupean „Literatura sanscrită”, Bubi Pop „Gazul Metan” Dr. Victor Fodor „Higiena organelor de respirație”, Halarievici N. „Despre orbi”. S'au colectat lei 10.000 pentru monumentul lui M. Eminescu la Viena.

Șirul conferințelor în 1922 îl începe Dr. Emil Pop „Ordinea socială” și „Rostul Astrei”, Dr. Victor Fodor „Noțiuni de igienă, „Nutrirea și ordinea socială”, V. Ardelean „Rostul conferințelor publice”, „Rolul femeii și programul nostru”, Eugen Hulea „Însămnătatea zilei de 1 Dec. 1918”, D. Bucur „Crize sociale și economice”, Dr. I. Vancea „Filozofia dreptului”, Iosif Marian „Educația și școala”, Ioan Agârbiceanu „Unitatea Națională”, Dr. A. Dumitraș „Sănătatea”. Sublocot. I. Russu „Educația Fizică”, Ovidiu Hulea „Avram Iancu și revoluția din 1848”, I. Alex. Sighișorean „Mișcarea socială și importanța ei”.

Având sprijinul Universității Libere din Cluj în anul 1924—25 se continuă seria conferințelor din trecut și anume: Gh. B. Duică „V. Alexandri și optimismul său“, Dr. Alex. Borza „Ocrotirea naturii“, Ștefănescu Goangă „Înțelesul și valoarea culturii naționale“, Dr. Ioan Lupăș „Matei Basarab“, M. Botez „Puncte de vedere demografice vechi și noi“, Ioan Paul „Aiudul și 1848“. Cu un fast deosebit s'au ținut diferite comemorări. Astfel: Eugen Hulea: 1 Dec. 1918. La serbările din 3 Iunie 1924 în capitală au participat delegații: Petru Gruia, Paul Fodorean și Emanoil Lodroman. Deasemenea s'au trimis reprezentanți la serbările din 2 Sept. 1924 întru amintirea lui Avram Iancu și la adunarea generală din Arad 2 Nov. 1924. Ședința comemorativă dela 1 Dec. 1924 a constat din puncte de cor, declamări și conferințe; Dr. Emil Pop, „Cuvântul Astei“, Ovid Hulea „Discurs festiv despre 1 Dec. 1918“ și căp. Aurel Vasiliu „Fragment din amintirile unui luptător“.

Deși seria conferințelor Extenziunii Universitare se continuă și în anul 1926 pentru orașul Aiud, totuși pe sate în lipsa mijloacelor de transport și-a unui secretar destoinic s'a desfășurat munca numai în cadrele cercului învățătoresc și preotesc având și concursul lic. „Tit Maiorescu“. Între conferențieri sunt: P. Grimm „Literatura engleză și sufletul poporului“, Dr. Nic. Drăgan „Mih. Haliciu“. La 1 Dec, 1925 pe lângă discursul președ. Dr. Emil Pop au fost puncte de cor și declamări.

Anul 1927--28 în Aiud: Dobrogea — prof. univ. Gh. Vâlsan; Patrioții — prof. univ. Lăpădat: Rolul bisericilor în dezvoltarea conștiinței la Românii din Ardeal — adv. Dr. Valer Moldovan; Drepturile și datoriile femeilor — prof. univ. Virgil Bărbat, Românii din Peninsula balcanică. — prof. univ. Th. Capidan, T. Maiorescu, — prof. univ. Gh. B. Duică, Propaganda artistică -- Publ, Emil Isac, 10 Maiu — R. Patrușiu, Inceputul culturii — prof. univ. V. Bărbat; Unificarea elementelor naturii — prof. univ. V. Ghidionescu: Matematica și viața — prof. univ. P. Sergescu; Din viața plantelor — prof. univ. Al. Borza, Scrierea veche, adv. Dr. Ioan Băltariu.

Prelegeri populare: Dr. Emil Pop, „Despre Astra“, prof. Oct. Lupean „Folosul cărții“, P. Fodorean adm. fin. „Biblioteci“ (Gâmbaș) adv. Dr. Emil Pop „Astra“, Oct. Lupean „Biblioteci“ (Pagida). Dr. Emil Pop „Dragostea de cetit și scris“, prof. D. Toncescu „Cultură și cinste“ (Meșcreac). Dr. Emil Pop „Bibliotecile Astei“, Oct. Lu-

pean „Economie“ (Leorint). D. Toncean „10 Mai“ și P. Fodorean „Povețe“ (Ocnișoara).

În 1928—29 președintele fiind ocupat cu prefectura despărțământul a stagnat. În schimb în anul 1929—30 intelectualii civili cu militari au ținut sub egida „Astreii“ un ciclu de conferințe în oraș având și concursul Extenziunii Universitare din Cluj.

1929—30.

Deși Comitetul Despărțământului nostru luase în toamna anului trecut (luna Octombrie) hotărârea să se organizeze făcând chiar un bogat și estins program de muncă mai ales în ce privește propaganda pe sate, totuși avem regretul să constatăm că nu s'a făcut nimic mai ales în partea referitoare la cercetarea satelor.

Ceruse comitetul și primise promisiunea pentru cel mai larg concurs din partea aproape a întregii intelectualități române din orașul Aiud. Directorii dela școlile române (liceu, gimnaziu de fete școală de comerț, școala de arte și meserii, școala primară) ne-au promis sprijinul corpului didactic și concursul elevilor. Corpul ofițeresc din loc concursul ofițerilor și al muzicii militare.

Totuși dacă o activitate s'a făcut, aceea s'a restrâns aproape numai la teritoriul orașului Aiud.

I. La 1 Decembrie s'a aranjat de către Astra cu concursul tuturor școlilor, a intelectualilor, ofițerilor și al muzicii militare un festival cu coruri, declamări, cuvântări și muzică. Succes moral desăvârșit.

II. Cu începere apoi dela 15 Dec. 1929 s'a ținut cu concursul Extenziunii Universitare din Cluj și a cercului civilo-militar din Aiud, aproape în fiecare Duminică până la 13 April 1930 câte o șezătoare culturală în sala festivă a fostului Palat județean unde azi este Comandamentul Diviziei 1 Vânători de munte, mutat aci dela Sinaia. La fiecare șezătoare s'au ținut conferințe, declamări, coruri, muzică militară.

În ordine ținem să înșirăm conferințele cu data ținerii și numele conferențiarului:

1. La 15 Dec. 1929 Lt. colonel Gh. Petrescu: Despre bolșevism p. I.
2. La 26 Ian. 1930 Director Ovidiu Hulea: Despre Mihail Eminescu.
3. La 2 Febr. 1930 Locot. col. Gh. Petrescu: Bolșevism p. II.

La 9 Febr. 1930 Adm. Locot. Gh. Răuță: Pactul Ligii naționalelor.

5. La 17 Febr. 1930 Prof. univ. Vasile Meruțiu: Țara noastră în tablouri cu schiopicton.

6. La 23 Febr. 1930 locot. Gh. Gherman: Despre arma chimică.

7. La 2 Martie 1930 Prof. univ. P. Sergéscu: 50 ani de știință românească.

8. La 9 Martie 1930 Locot. col. Gh. Petrescu: Situația de azi și cauzele.

9. La 16 Martie 1930 Prof. univ. Dr. Nic. Drăgan: Despre Neagoe Basarab.

10. La 23 Martie 1930 Prof. V. Birluțiu: Morala Evangheliei.

11. La 30 Martie 1930 Prof. Ioan Domnariu: Un român ardelean din trecut, Gh. Șincai.

12. La 6 April 1930 Adm. Locot. Gh. Răuță: Doctrina socialistă despre căsătorie.

13. La 13 April 1930 Locot. Col. Gh. Petrescu: O pagină din trecutul nostru.

III. Datele de ordin administrativ și statistic sunt neschimbate.

Subvenție nu am primit anul acesta nici dela stat, nici județ nici comună. BCU Cluj / Central University Library Cluj

Despărțământul avere proprie nu are, căci a cheltuit tot ce-a avut adunat cu ridicarea postamentului de beton, cu îngrăditura de fier la Troița dela Mirislău, pentru care mai datorește Despărțământul și azi Inchisorii centrale Aiud, care a confecționat aceste lucrări un rest neachitat de 17985 lei.

Nu putem intrelăsa să nu amintim și în acest raport împrejurarea, că nici după repețite, rugări nu am primit încă nici până azi „placa comemorativă” dela centru Sibiu, pentru care e tăiat și lăsat locul gol în troiță și care având să conțină inscripția evenimentului urmează să fie aplicată la locul ei înainte de desvelirea, și sfințirea monumentului. Din acest motiv monumentul stă de câțiva ani gata, dar învelit în scânduri la vedere publică între șoseaua națională și linia de C. F. R. fără să fi putut fi desvelit și sfințit. Ar fi de dorit să avem placa cel puțin pe începutul lunii Septemvrie aci, ca să putem la data aniversării din anul acesta în Septemvrie face desvelirea.

Aiud la 10 Iulie 1930.

Președintele despărțământului:

Dr. EMIL POP m. p.

Sebeș

Despărțământul reorganizat îndată după război a și început seria conferențelor la sate cu ajutorul preoților și învățătorilor.

Astfel în 1921 la Săsciori vorbește V. Oană : „Socialismul și bolșevismul“ ; Dr. Vulcu S. : „Foloasele Cooperativelor Sătești“ ; C. Oancea : Rătăcirile sectare și naționale“.

În Lancrăm în 1922 conferențiază dnii : Ioan Pavel : „Despre plantele de leac“ și în Sebeș despre : „Alba-Iulia și istoricul ei“. Adevărata muncă a desp. Sebeș se începe cu anul 1923, când se țin diferite prelegeri în mai multe comune. Astfel în Răhău N. Cărpinișan ține citiri biblice ; N. Floca : „Biserica și școala“ ; în Petrifalău : „Agricultura“, de I. Floca ; în Deal : „Începutul neamului românesc și creștinarea lui“ de Gr. Bădilă ; „Cultura și folosul pomilor“ de I. Dobre ; „Musca columbacă și mijloacele de combatere“ ; în Lancrăm : „Banul ca mijloc de schimb“ de I. Cucu ; „Însemnătatea caselor culturale“ de S. Cărpinișan ; „Avram Iancu“ de P. Chirca ; „Necesitatea înființării caselor naționale“ de I. Lășița ; „Impresii din Moldova“ de D. Antal. În Lancrăm : „Stefan cel mare“ și „Mihai Viteazul“ de I. Lășița ; „Războiul pentru neatarnare“ , „Horia, Cloșca și Crișan“ de I. Pavel ; „Unirea tuturor românilor“ de Avram Savu ; „Educația tinerimii“ de N. Floca ; la Răchita : „Relele alcoolismului“ de Ilie Tatu ; „Sfaturi pentru gospodari“ de I. Raica ; „Cercetarea bisericii“ de N. David ; „Cum lucrează străinii“ de I. Cărpinișan ; „Ștefan cel mare“ de I. Chivescu ; „Despre igienă“ de Ilie Danil. În Sebeș : „Sentimentul religios la Români și Cultura națională la Români“ de Silviu Cărpinișan : „Sentimentul național la Români“ de Trifan Pușcariu.

În anul 1924 s'a desfășurat următoarea activitate în Petrifalău : I. Neagoe „Însemnătatea asociațiunii“ ; ing. Baiu Crăciun „Formarea poporului Român“ : dir. S. Cărpinișan „Eroii neamului“. Sebeș : dir. S. Cărpinișan „1 Dec. 1918“ și „Unirea Principatelor“ ; protopop S. Medean „Împărăția ceriurilor“ și „Sf. Vasile cel mare“ ; Tit Morariu preot „Isus Hristos“ și „Sf. Gheorghe“ ; diacon Traian Moga „Andrei Șaguna“ și „Perzecuțiile împotriva creștinilor“ ; S. Cărpinișan „Sufletul omenesc înainte și după Hristos“. Lancrăm : dș. Eliza Crișan „Gospodăria casnică“ ; S. Floca „Albinărit“ și A. Tătar „Foloasele cărții“.

În cursul anilor 1926—27 și 1927—28 s'au ținut următoarele

prelegeri populare : Cut : învăț. I. Pavel „Educația tineretului“ ; subrev. P. Chirco „Legea școlară“ ; preot Tit. Morariu „Insemnăta-
tea Asociațiunii“. Pianul de sus : învă. Al. Duvlea „Mulțumirea su-
fletească“ ; învă. I. Pavel „Educația tineretului“ ; dir. Silviu Cărpini-
șan „Rostul conferențelor și scopurile Astrei“. Răchita : învă. S. Floca
„Albinărit“ ; dir. S. Cărpinișan „Eroii neamului“ ; subrev. P. Chirca
„Asociațiunea“. Săsciori : dș. învă. Cornelia Cioancă „Părți alese din
istoria neamului“ ; subrev. P. Chirca „Asociațiunea“ ; Medic dr. M.
Albini „Tuberculoza“. Sibiușel : P. Chirca „Ingrijirea edificiilor șco-
lare“ ; S. Cărpinișan „Faptele vrednice ale fruntașilor noștri“ și
„Razimul nostru într'un viitor strălucit al neamului“. Daia-română :
P. Chirca „Asociațiunea“, Al. Duvlea „Școala și familia“ și învă.
Gh. Albu „Pomăritul“. Deal : Preot P. Colhon „Rostul Asociațiunii“
și „Familia creștină“ ; iar învă. V. Zdrenghea „Necesitatea edificiilor
școlare“. Răhău : preot A. Răurean „Setea de bogăție“ ; învă. D. Or-
dean „Respectul față de legi“ ; P. Ghirca „Asociațiunea“. Petrești :
preot Tit. Morariu „Asociațiunea“ ; preot I. Lașiță „Sectele religioase“ ;
înv. V. Zdrenghea „Trecutul văii Sebeșului“. Lancrăm : preot Tit.
Morariu „Asociațiunea“ ; învă. Al. Duvlea „Momente din istoria nea-
mului“, învă. dir. D. Ordean „Respectul față de autorități“. Câlnic :
P. Chirca „Asociațiunea“ ; Al. Duvlea „Școala și familia“ ; dș. învă.
Lucr. Floca „Legume și zarzavaturi“ ; dș. Cionca Corn. „Părți alese
din trecutul nostru“ ; Prelegerile au fost însoțite de recitări și coruri
școlare.

Sebeș : Prof. univ. Virgil Bărbat „Lucrări ce nu trebuie să ui-
tate“ ; prof. univ. Ștefănescu Goangă „Națiunea, condițiile ei de
existență și dezvoltare“, prof. univ. Vlad. Ghidionescu „Chestiuni
pedagogice“ ; prof. univ. P. Sergescu „Matematica și viața“, prof.
univ. P. Grimm „Sufletul poporului englez văzut în poezia lui“ ;
prof. univ. M. O. Botez „Sănătate și educație“.

În anul 1928—29 activitatea s'a început cu sărbătorirea zilei
de 1 Decembrie 1928 în cadrul unui frumos program la care au
contribuit școalele primare cu puncte de cor condus de învă. I. Goția
și învă. P. Opincariu, școalele secundare cu recitări. Discursul festiv
l-a ținut dnul Silviu Cărpinișeanu președinte al Despărțământului.
Rezultatul chetei din acea zi a fost de Lei 1166,75.

În 9 Decembrie 1928 a conferențiat sub auspiciile „Astrei“ ca
reprezentant al Extensiunii Universitare din Cluj dnul C. Petranu
profesor universitar despre „Arta Românească din Ardeal“.

În 25 August 1929 a conferențiat în comuna Pianul de jos Dnul Silviu Cărpinișeanu despre „Figuri reprezentative din trecutul neamului românesc“.

În postul Paștilor (1929) s'a ținut la biserica ort. din Sebeș în dupămezile Duminicilor conferințe religioase de către următorii membrii ai Astrei: Protopop Sergiu Medean, preoții Titu Morariu, Vasile Popa și profesorii: Silviu Cărpinișeanu, Tiberiu Moga și Alexandru Iosof.

Și vrem să Vă mai raportăm și unele din conferințele pe care le-au rostit uni din membrii comitetului nostru în cadrul cercurilor învățătoresți: La Sebes Dl. Alexandru Duvlea despre „Foloasele cititului“ și despre „Rolul familiei în educațiune“. Dl. I. Pavel „Respectul față de legi“, Dl. Avram Savu „Combaterea luxului“. În Daia Română Dl. Gheorghe Albu despre „Pomărit și foloasele lui“. Dl. Alexandru Duvlea „Combaterea viciilor aflânde la poporul nostru“. În Lancrăm Gheorghe Albu „Trecutul comunei Lancrăm“. În Sibiel Gheorghe Albu „Caracterul oamenilor în trecut și prezent“.

In anul 1929—30

În 17 Noembrie 1929 în comuna Laz (cu ocaziunea adunării generale) au ținut conferințe: Dnii înv. I. Raica „Cum să folosim timpul“ și Silviu Cărpinișeanu „Din trecutul Astrei și Voevozii de seamă ai Țărilor Românești“. Elevii școlii primare sub conducerea Dlor înv. Breazu și Dș. Bâscă au executat cântece și jocuri naționale. În urmă s'au distribuit broșuri din bibl. pop. a Asociațiunii.

La 1 Decembrie 1929 s'a aranjat o serbare festivă cu concursul corului școlii secundare condus de N. Lupu; Discursul solemn l-a rostit Dl. Silviu Cărpinișeanu dir. Desp.

În 16 Martie 1930 s'au deplasat conducătorii despărțământului Sebeș, Dnii Silviu Cărpinișeanu dir. desp., prof. Nicolae Moldovan, secretarul Desp. și înv. I. Raica în frunțașă com. Lancrăm. Programul serbării s'a desfășurat într'una din sălile școlii primare de stat și s'a început prin înțonarea Imnului Regal de către fanfara tineretului din Lancrăm, după care preotul V. Matei, în calitate de președinte al cercului cultural al Astrei a deschis ședința urând oaspeților bun sosit. A conferențiat apoi Dnii Silviu Cărpinișeanu și înv.-torul A. Savu a executat câteva coruri reușite, iar 3 elevi, au recitat poezii, instruiți fiind de dir. I. Pavel.

După ce fanfara înființată prin stăruințele preotului Ioan Lașită

a mai intonat câteva arii naționale, președintele Despărțământului a împărțit celor prezenți broșuri din biblioteca poporală a Asociațiunii.

In 13 Aprilie 1930 a vorbit în sala festivă a primăriei din Sebeș Dl. Silviu Cărpinișeanu despre „Influențe străine cu tendințe de destrămare și oprimare a națiunii române”.

In 23 Aprilie 1930 (Sf. Gheorghe) a conferențiat în comuna Loman Dl. Silviu Cărpinișeanu despre „Luptele Românilor din Ardeal pentru eluptiona libertății naționale”. Cu aceasta ocazie s’au distribuit și broșuri din bibl. Asociațiunii.

Ținem să amintim apoi și conferențele ținute în Sebeș în cadrul „Astrei” de către următorii Dni prof. Universitari ca reprezentanți ai Extensiunii Universitare.

Duminecă în 23 Februarie Dl. Prof. Sextil Pușcariu despre „Direcții literare în trecutul culturii noastre”. Cu aceasta ocazie corul școlii primare a executat sub conducerea Dlui inv. Petre Opinca-riu 2 cântări foarte reușite.

In 2 Martie Dl. L. Rusu: „Muncă și Democrație.

In 23 Martie s’a citit de către părintele Titu Morariu v. președ. al Astrei conferența: Ioan Piuaru Molnar a Dlui I. Lupaș., impiedecată de-a se prezenta în persoană.

Sebeș, la 25 August 1930.

Secretar :

N. MOLDOVAN
profesor

Președinte :

SILVIU CĂRPINIȘEANU

Teiuș

Constituit în anul 1922 sub conducerea deleg. central Ioan Neagoe alege director pe dl. Petru Suciu preot și rostesc conferențe dnii Ștefan Mețeș „Insemnătatea românilor din județul Alba în istoria poporului român”, Ioan Neagoe „Activitatea Astrei”, Ioan Breaz student „Foloasele culturii”.

În anii următori se încearcă în două rânduri reconstituirea comitetului desp. și abia la un an după moartea preș. P. Suciu succede în 1928 o reorganizare în frunte cu preotul din Galtiu I. Pop, care sprijinit de comitetul din A.-Iulia desvoaltă mai întâiu la sediu, apoi și în comunele din jur activitatea, ce pe dreptul o aşteaptă frunțașele comune dela intelectualii lor.

Preș. IOSIF POP

Desp. Ocna-Mureș

Președinții, cari s'au perândat pe la conducerea desp. ca protopop E. Pop, preot Modrigan și 'n urmă adv. Dr. Rișca s'au ocupat mai mult de muncitorii și meseriașii din oraș, decât de satele din jur.

Preș. Dr. I. RIȘCA deputat.

Vințul de jos

Desfăcut din desp. Sebeș și format din 8 comune în 1923 a ținut un curs de analfabați în Tărtăria din partea dlui Ilie Terchilă. Conferințe au ținut în Tărtăria: S. Dura „Cultura pomilor“, Saviton Cornea „Alcoolismul“ și V. Vasilca „Cooperația. La Inuri: I. Goția „Dușmanii interni ai neamului“, Ana Savu „Buna creștere“, Cornelia Goția „Portul nostru“. In Blandiana: Sav. Cornea „Alcoolismul“, I. Goția „Chestia evreiască“; V. Vasilca „Cooperativele sătești“. In 1924—25 desvoaltă o activitate frumoasă cu ajutorul cercurilor învățătorești și preotești. Astfel țin în Tărtăria: Ioan Goția „Lipsurile satelor noastre“, I. Lăncrăjean „Din trecutul neamului“, Sav. Cornea „Creșterea copiilor“, I. Limbean „Credințele deșerte“, V. Bica „Istorieare morale“. In Sărăcsău: Ioan Goția: „Credința stămoșească“, I. Terchilă „O bună gospodărie. In Acmar: I. Lăncrăjan: „Din trecutul neamului“, S. Cornea: „Buna creștere“, I. Limbean „Insemnătatea școlii“, I. Goția „Sprijinirea comerțului și industriei naționale“. La Inuri; I. Limbean „Școala și învățătura, I. „Patima fumatului“. In Blandiana: I. Lăncrăjan „Din trecutul neamului“, Ilie Terchilă „Gospodăria omului cu învățătura“, I. Goția „Industria românească“, V. Bica „Istorieare morale“. In Vințul de jos S. Cornea „Creșterea copiilor“, Gal. Bica „Despre cooperative“, I. Lăncrăjan „Din trecutul nostru“, S. Cornea „Ingrijirea copiilor“, I. Limbean „Credințele deșerte. La Cioara de jos: I. Limbean „Superstiții“, S. Cornea „Creșterea copiilor“ și I. Goția „Patimi rele“. Învățător Ilie Terchilă a ținut în Tărtăria curs pentru analfabeți având 18 ascultători. Conferințe: „Credințe deșerte“ — preot Const. Oancea, „Rostul cooperativei“ — pretor V. Vasilca, „Imbrățișarea meseriilor“ — preot Iacob Stanca (Blandiana). In Vințul de jos: „1 Decembrie“ de Ioan Goția.

Prelegeri populare s'au ținut în cursul anului 1928 în: Vințul de jos: Const. Oancea „Istoricul Astei și problemele actuale de

rezolvat", D. Lăncrăjan „Școala și tinerimea adultă“, Saviton Cornea „Istoricul Unirii Provinciilor Românești“, și N. Stoica „Obiceiuri din viața socială a poporului săsesc și aplicarea lor la poporul român“. Tărtăria: Const. Oancea „Organizarea tinerimei adultă“ și „Indiferentismul inteligenței față de problemele culturale ale Astrei“, D. Lăncrăjan „Datorințele părinților față de educația copiilor“. Cioara: Const. Oancea „Problemele actuale ale Astrei“, directorul camerei agricole din Alba-Iulia „Mașinile de treerat“. D. Lăncrăjanu „Educația tineretului“. Blandiana: Const. Oancea „Rostul cooperăției“. Cioara: protopop S. Median „Femeia ca model de virtute, exemple din istoria neamului“, C. Oancea „Eroii neamului“ și I. Barbură ing. „Sentimentul patriotic“. În cursul anului 1929 s'au ținut prelegeri populare în următoarele comune: Vințul de jos. Const. Oancea „Monumentele Eroilor“, D. Lăncrăjan „Rolul educator al părinților“, L. Opreș, prof. Alba-Iulia „Organizarea muncii“ și „Stabilizare“. Sibîeni: I. Stanca „Armonie“, D. Lăncrăjan „Educație“, Const. Oancea „Monumentele Eroilor“ și „Rolul cetăților între Alba-Iulia și Deva în timpul ocupației Traiane“. Vurpăr: Const. Oancea, „Cultul Eroilor“. Blandiana: Saviton Cornea „Eroii Lit. Acmar“, Const. Oancea „Eroii“.

Cu prilejul acestor prelegeri s'a colectat suma de Lei 55.000 pentru ridicarea a câte unui monument al eroilor în comunele Vințul de jos, Vurpăr și Blandiana. În comuna Cioara s'a pus bază fondului „Crucea Libertății și Desrobirii Naționale“, fiind colectată, până în prezent, suma de Lei 38.000, iar din averea bisericii s'a ridicat suma de Lei 15 000 depuși la banca „Izvorul“.

Conducerea despărțământului s'a ocupat îndeosebi cu organizarea tinerimii adulte, organizarea caselor naționale și cu ridicarea în fiecare sat a Monumentului Eroilor.

Preș. CONST. OANCEA preot Cioara.

Zlatna

Despărțământul s'a organizat în 1926 sub conducerea delegatului central Dr. Vasile Bologa și a conferențiarului I. Neagoe, care vorbește despre: Programul de muncă al „Astrei“, iar ing. Iosif Iancu: Idealele și rosturile „Astrei“. La 1 Dec. a conferențiat adv. Dr. Ovid Radeș. În comunele din jur s'au ținut mai multe conferințe culturale.

În 1927—28 s'au ținut prelegeri populare în comunele : Cib : Gh. Popescu preot Zlatna „Insemnătatea Astei“. Glod : Dr. Ioan Rece medic Zlatna „^{3/15} Mai“ și Traian Baicu „Importanța moșilor“. Trâmboiele : Ioan Todorean preot Zlatna „Insemnătatea Asociațiunii“ și Gh. Popescu „Insemnătatea cercurilor culturale. Valea Dosului : Partenie Duca „Importanța Astei“, Alexandru Fărcășan notar „Despre succesiune“ și Gh. Popescu „Importanța cercurilor culturale“.

În anul 1928 s'au ținut următoarele conferințe : ing. Ioan Rășcan „Insemnătatea zilei de 10 Mai 1927“, Ioan Fodorean preot „Cuvânt de deschidere pentru Regele Ferdinand“, Alex. Fărcășan notar „Insemnătatea zilei de 1 Dec“, Gh. Popescu „Unirea dela 24 Ian“, ing. Virgil Oghină „10 Mai 1928“, Iacob Domșa protopop „Apel la unire și înfrățire prin Astra“ și Leonte Opriș prof. „Poporul român și cultura“.

În 1928—29 s'au ținut prelegeri populare în : Almașul de mijloc : Gh. Popescu „Insemnătatea Astei“ și Traian Baicu „Insemnătatea meseriilor și comerțului“. Poiana : Partenie Duca „Rolul cultural avut de Astra în trecut, precum și scopul ce-l urmărește în viitor“. Almaș-Suseni : Dr. Ioan Rece „Bolile venerice“ și Ioan Fodorean „Rolul și activitatea Astei“. Almaș-Joseni : Aceleași prelegeri și Alexandru Fărcășan „Insemnătatea Astei“.

Conferințe s'au ținut în Zlatna : Alexandru Fărcășan „Legea ref. la munca femeilor și a minorilor“ și alte 2 conferințe „Românii de peste hotare și „Radio-fonia“ de C. Economu și P. Popescu prof.
IOAN FODOREAN preș.

Desp. Ighiu organizat în anul 1928 a ținut diferite conferințe la sediul despărțământului și în comunele din jur cu ajutorul intelectualilor din Alba-Iulia.

Rămâne ca în viitor să dea mai multe semne de viabilitate ajutându-se cu puterile proprii.

Tabloul

comunelor și membrilor din despărțămintele județului Alba

1. Alba-Iulia 15 comune

Pâclișă, Oarda de jos, Oarda de sus, Limba, Ciugud, Drâmbar, Micești, Bărabanț, Hăpria, Straja, Dumitra, Henig, Berghin și Ghirbom.

Membrii fondatori: Crișan Gavril dir. de bancă, Dr. Cornel Dărămuș medic, Dr. Atanasiu Mârza avocat, Dr. Dominic Medrea medic, Dr. Zaharie Muntean avocat, Dr. Ioan Pop avocat, Dna Amalia Dr. Pop soție de avocat, Aurel Stoica inginer, Dr. Camil Velican avocat și Ilie Magda protopop.

Membrii pe viață: gen. Glodianu. Dr. Felix Dumitreanu judecător, Dr. Grigorie Gherman avocat, Hățegan Vasile primpretor, Dr. Enea Nicola medic, Dr. Ioan Marciac avocat, Teculescu Ioan episcop, Dr. Romulus Boca notar public, Pop Ioan secr. financ., Pușcariu Ioan secr. la Primărie.

2. Aiud 31 comune cu 23033 locuitori

Aiudul de sus, Cacova, Măgina, Poiana Aiudului, Asinip, Ciuguzel, Hopârta, Ocișoara, Ciumbrud, Gâmbaș, Păgida, Sâncraiu, Gârbova de jos și de sus, Gârbovița, Băgan. Boța, Lopadea nouă, Odverem, Leorinț, Meșcreac, Rădești, Șoimuș, Cicău, Lopadea veche, Mirislău, Rachiș, Valea Geogelului, Honor și Râmeț.

Membrii fondatori: Dr. Acelenescu Octavian avocat, Dr. Ioan Băltariu notar public, „Goronul“ inst. credit, Dr. Fodor Victor medic, Dr. Pop Emil adv., Dr. Vancea Iosif adv.

Membrii pe viață: Dr. Adrian Dărămuș avocat, Dr. Nic. Marcu dir. de bancă, Simion Marcu preot, Valer Ignea adm. fin., Atanasiu Roșian șef de poliție, Ioan Rusu protopop on., Augustin Ocnean revizor, Dr. Vas. Ciura adv., Dr. Aurel Albini adv., Dr. Simion Henzea asessor sedr. orf., Romul Pop preot, Teodor Gherman preot, Ieronim Man preot, Neamț Emil dir., Augustin Cucerzan pictor, Popa Mihai pantofar, Aron Crișan pantofar, Radu Șofron pant., Șuteu Pamfilie pantofar, Rusu Ioan, Teodor Nicolae secr. com., Domsa Izidor faur, Marian Virgil stud. univ., Roșian Valer stud. univ., Dr. Simeon Pădurean adv. Iacob Gligor consilier orăș., Victor Petric, Dr. Ștefan Onigă adv., Indrei Gheorghe șef. cont. adm. fin. Bucur Ion, Hossu

Teofil not. jud., Man Tulia preoteasă, Man Marioara inv., Dr. Șerban Aurel adv., Crișan Ioan șef de secț. adm. Fin., Dr. Moldovan Aurel șef judec., Cheșcheș Emil inv. dir., Purecilă Alexandru cond. „Românul”, Pârvu Ion preot, Herdea Iosif inv. Bucur Dumitru prof. Fodorean Silvia prof., Fodorean Paul adm. spit., Dr. Gruită Teodor medic, Gligor Maria soț. de consil. orăș., Horgoș Cornel ofic. sup. Adm. Fin. Maca Victor subrev. șc. Dna Dr. Marcu Tiți soție de dir. de bancă, Marcu Ghiță Liviu, Mesaroș Traian maestru pantofar, Petrică Elena profesoară, Dr. Simion Pădurean adv., Pop Natalia Dorina prof., Dr. Maria Pop soție adv., Pop Dorina Maria, Dr. Aurel Radu medic, Bârsan Ioan preot, Iosof Danil propr. Dr. Tulia Albini dir. școl. medii de fete, Comuna Politică, Dr. Aurel Dumitraș med. Popa Vasile maior pens., Hulea Eugen prof., Sighișorean Alex. Ioan prof., Crișan Partenie prim arhiv. jud., Hulea Ovidiu dir. lic., Marian Iosif dir. șc. prim., Orașul Aiud, Dna Dr. Elisa Vancea născ. Marchiș soție adv., Octavian Lupean prof., Iosif Pop protop., Filipescu Gh. căpit. Bat. 6 V. M., Petre Giurginca adm. fin., Dr. Octavian Oniga adv., Emil A. Pop, Dumitru Tonceanu prof., Comuna politică.

Despărțământul Sebeș 18 comune cu 23834 locuitori

Câlnic, Cut, Deal, Lancrăm, Laz, Căpâlna, Loman, Petrești Pianul de jos, Pianul de sus, Răhău, Cacovița Săsciori, Sebeșel, Purcăreți, Răchita, Strungari. Șugag.

Membrii fondatori: Comuna Politică, Comunitatea Scaunală, Dr. Ioan Onițiu adv., D. I. Simian.

Membrii pe viață: Ispas Simion propr., Comuna politică, Aurel Barbu notar, „Sebeșana“ inst. de credit, Tacit Cornel ing. Tacit Virgil farmacist, Opincar Petru cojocar. I. Vișoreanu colonel, P. Serian căpitan, Reuniunea meseriașilor, Comuna Politică Pianul de sus, Ioan Fulea secretar, Comuna Politică, Medean Sergiu prot., Dr. Danil Tecău primarul oraș. Zaharie Tătariu șef de poliție, Ioan Lie agronom regional, Vasile Vulcu negustor, Apolzan Nicolae pantofar, Ioan D. Simian intrepr., Titu Morar preot, Dr. Vasile Oana preot, Silviu Cărpinișan dir. șc. medie, Ioan Guguian șef. reg. silv., Dr. Simlon Vulcu avocat, D-na Ana Postescu soție de brutar, Ioan Stanca ec., Ioan Nicoară comerciant, Dna Eugenia P. Opincariu soție de cojocar. Antal Livius privatier, Nicolae Lascu primar, Oancea Nicolae preot, Octavian Vulcu inv., Radu Zaharie cassier. Crăciun Baiu șef. ocol. silv., Comuna Politică, Ioan Simu prot., Dr. Atanasie Moga medic, Nicolae Moga hotelier.

Despărțământul Teiuș 20 comune cu 22900 locuitori

Benic, Galda de jos și de sus, Mesentea, Căpud, Peșelca, Dealul Geoagiului, Geogiul de sus, Geomal, Intregalde, Mihaș, Obreja, Coșlar, Galtiu, Oieșdea, Cetea, Sântimbru, Cetea, Stremț, Beldiu.

Membrii fondatori: Soc. foștilor Husari nobili de graniță, Ioan Rusan propr., Bazil Băcilă șef de gară.

Membrii pe viață: Dr. Ioan Herlea primpretor, Teodor Raica, Domnica Neagoe, Amos Frâncu preot, Aurel Hulea secr. cerc., Nicolae Crețu preot, Mihail Pușcaș preot, Mitrea Șofron înv. Emilian Repede înv., Ioan Lucaciu înv., Vasile Pop pretor, Sever Popa comerciant, Alexandru Gruia șef. de dep. C. F. R., Liviu Dumitrea preot, Cornel Cosma dir. de bancă, Ioan Bogdan preceptor.

Despărțământul Abrud cu 7 comune și 19203 locuitori

Abrudsat, Cărpiniș, Bucium, Mogoș, Corna, Roșia Montană, Sohodol.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Membrii pe viață: Adamovici Nicolae preot, Petru Achim propr. „Auraria” inst. credit, Aurel Danciu propr. „Detunata” inst. credit, Iosif Gomboș preot, Todescu Ioan preot, Pompiliu Piso preot, Goia Demetriu preot, Sicoe Gherasim inv., Ioan Buda proprietar, Dna Dr. Augusta David soție de adv., Anton Nicolae colonel, Ioan Simulescu inv. dir., Iuliu Suciu preot gr. cat., D-na Otilia Suciu soție de preot gr. cat., Biserica Rom. Ort., Dr. Gheorghe David adv., D-ra Sofia Buceșan inv. Dr. Ștefan Banfi medic.

Despărțământul Ocna-Mureșului 21 comune cu 20604 locuitori

Cistejul de mureș, Ciunga, Micoșlaca, Ciuci, Copand, Ciugudul de jos, Decea, Ciugudul de sus, Ormeniș, Inoc, Fărău, Heria, Căptălan, Noșlac, Uioara de sus, Alecuș, Silvaș, Sânbenedic, Spălnaca, Turdaș, Riciu de câmpie.

Membrii pe viață: Dr. Iuliu Morariu adv., Emil Pop protopop, Leon Moldovan înv., Petre Ormoș ing. dir. la Saline, Chirilă Roman control. fin., Dr. Cornel Circa medic, Ioan Maier comerț, Gheorghe Boeriu dir. șc. civ., Ioan Modrigan preot, Oct. Albani preot.

Despărțământul Vințul de jos 9 comune

Vințul de jos, Acmar, Blandiana, Inuri, Racătău, Cioara, Vurpăr, Sibîșeni, Tărtăria.

Membrii fondatori: Ioan I. Vulcu, Valeria Vulcu, Irimie Răcățaian econom.

Membrii pe viață: Vasilca Vasile preot, Hada E. Evisalon, Ion Goția, inv. dir. Aurel Hățăgan secr., Constantin Oancea preot, Andrei Maniu secretar. Aurel Maniu, Petru Romoșan, Nicolae Presecan. Ieronim Vojiu, Nicolae Romoșan, Șiara Nicolae, Itinca Iacob, Ispas Ioachim, „Cioara“ bancă pop., Simion N. Socaciu, Nic. Vas. Baldea econom, Ionel Gh. Șuvaina econom, D-na Valeria Oancea născ. Aron, Ioan Oancea preot ort., Grecu Nistor notar, Vasile Hada comerciant, Băcăințan Avram, Băcăințan Ana, Vălase Ana, Vălase Ilie țaran, Popescu Barbu șef de gară, Gh. Văidean țaran rom. Tincu Lazăr ec., Ioan Șuvaina I. Petru econom.

Despărțământul Zlatna cu comunele :

Feneș, Galați, Petringenii, Presaca Ampoiului, Trimpoiele, Valea Dosului, Tărlungenii.

Membrii fondatori: D-na vād. Maria I. Ciurcu, Iosif Domșa prof. Roșu Dănilă ing. D-na Septimia Roșu soț. ing., Parteniu Duca dir. șc. Comuna Politică.

Membrii pe viață: Dr. Ioan Rece medic, Ioan Fodorean preot. ort. Teodor Mihailescu ing. șef., Ioan Rășcanu ing., D-na Luciana Rășcanu soție de ing., Emanoil Scrobote inv., Traian Baicu comerc., Ludovic Giurca preot, Gheorghe Popescu preot ort., Ioan Cristea comerc., Petru Petrângenar dir. șc. prim., Reuniunea fem. ort. rom., Ioan Ursică comerc., Gheorghe Corpade cond. șc. art. mes. Zlatna, Iuliu Albină not., „Zlăgneaana“ inst. de cred., Comuna Politică, Alexandru Fărcășan secret.

Despărțământul Ighiu 12 comune

Ighiel, Țalna, Craiva, Cricău, Tibru, Șard, Ampoița, Găureni, Metes, Poiana Ampoiului, Tăuți.

Membrii fondatori: Ionel Florescu propr.

Membrii pe viață: Petru Circo preot ort., D-na Octavian Circo soție de preot, D-na Felicia Cosciuc soț. insp. viticol, D-șoara Octavia Cosciuc elevă cl. 2 prim., Tiberiu Cosciuc elev cl. 4 prim., Dr. Virgil Radeș primprețor, Silvestru Morușca învățător.

Adunarea generală din 2 Nov. 1930 ținută în Alba-Iulia sub prezidiul dlui Ioan Sandu.

Ordinea de zi:

1. Cuvânt de deschidere. 2. Raportul secretarului. 3. Raportul cassarului. 4. Bugetul anului 1930—31. 5. Propuneri. 6. Alegerea noului comitet.

ad. 1. Președintele arată că „Astra“ își are rostul și pe viitor, mai ales, că statul are alte agende de îndeplinit, apoi mulțumind tuturor pentru prezență deschide adunarea.

ad. 2. Secretarul, citește raportul său, care se rezumă în următoarele: a) S'au ținut anual o mulțime de conferințe pentru intelectuali și prelegeri pentru popor. b) S'au înființat biblioteci populare c) Indemn la cultivarea pomilor. d) Un modest monument lui Horia încă neașezat. e) Grilajul în jurul celulei lui Horia aproape terminat. f) Un fond al monumentului „Unirii“ pentru care sunt depuși la „Izvorul“ circa 24,000 Lei.

BCU Cluj / Central University Library Cluj Programul de lucru pe viitor constă din:

1. Propaganda culturală cu proiecțiuni. 2. Strângerea rândurilor intelectualilor prin deschiderea unei case de lecturi. 3. Monumentul lui Horia, Cloșca și Crișan. 4. Desvălirea monumentului dela Mirislău. 5. Expoziții de dansuri naționale, portul românesc și de copii, prin ce se urmărește impulsul unei noi vieți de entuziasm național, caracteristic acestui județ.

ad. 3. Raportul cassarului ce rezumă în următoarele:

A) venite pe anul 1929—30.

1. Excedentul anului 1928—1929	Lei 87984.—
2. Taxe de membru 1929—1930	„ 350.—
3. Cinematograful Urania	„ 3250.—
4. Arânda lotului destinat casei naționale	„ 930.—
5. Din vânzarea tablourilor lui Avram Iancu	„ 6500.—
6. Dobânzi pe 1929—1930 Iunie 30	„ 6543.—
	<u>Total Lei 105.557.—</u>

B) Cheltueli pe 1929—30.

1. Propaganda culturală	Lei 9.122.—
2. Curățirea „Salei Caragiale“, personal adm. postă, transport	„ 24.699,—
3. 110 altoi à 50 lei	„ 5.500.—
	<u>Total Lei 39.321.—</u>

Excedentul anului 1929—30 de Lei 66236, rezultați din subvențiile județului pe 1926, 7 și 29 în suma de lei 105.000 iar dela Primăria Orașului A.-Iulia Lei 29.000.

ad. 4. Bugetul anului 1930—31 constă la venite din excedentul anului 1929—30 și taxe de membru, iar la cheltueli sumele îndatinate fiecărui an.

ad. 5. Se propune și primește deschiderea unei case de lecturi.

ad. 6. Noul comitet ales cu aplauze pe 5 ani are în frunte pe:

Dr. Romulus Boca notar public ca președinte,
 Ilie Magda protopop, vicepreședinte,
 Leonte Opreș prof., secretar,
 Ioan Goția director la școala primară, cassar,
 Candin Comănescu contabil Camera Agr., controlor,
 Virgil Cucui prof., bibliotecar,
 Sever Bran preot Drâmbar, econom.

Membrii în comitet:

Dr. Ioan Pop avocat,
 Dr. Camil Velican adv.,
 Dr. Zaharie Muntean adv.,
 Vasile Urzică protopop cat.,
 Alexandru Baba protopop ortodox,
 Ioan Sandu dir. lic. „Mih. Vit.“,
 Eugenia Breazu dir. lic. de fete,
 Dr. Dominic Medrea medic.

